

Книжка на внесені капітали в Державний банк Російської імперії (XIX століття): видача, ведення та закриття

Наталія Пархоменко

Кафедра документознавства та інформаційно-аналітичної діяльності,
Національна Академія керівних кадрів культури та мистецтв, УКРАЇНА, м.Київ,
вул. Лаврська, 9 корп. 15, E-mail: eleonata@ukr.net

Abstract – The report focuses on documenting deposit operations of the State Bank of the Russian Empire 19th century. In particular, the report provides a brief description of the book, which is issued to the depositor after making money on an account in the bank. Giving books requirements for entering transactions with money and closing the book.

Ключові слова – банківські операції XIX століття, вкладні операції банку, депозит, банківські документи, ощадна книжка, книжка на внесені капітали.

I. Вступ

Сучасне визначення поняття вклад – це грошові кошти у готівковій або безготівковій формі, у національній або іноземній валюті, що передані банку власниками, або третьою особою за дорученням та за рахунок власника для зберігання на певних умовах [1]. Суть вкладу в XIX століття мало чим відрізнялась від сучасного трактування. А ось документне підтвердження вкладу та користування ним доволі різко відрізнялось, хоча є порівняно схожі документи, як наприклад сучасна ощадна книжка має схожий аналог в XIX столітті.

II. Видача книжки на внесені капітали

На підтвердження фінансових стосунків з громадянином, відкриття рахунку і внесення грошових коштів на цей рахунок, банк оформляв та видав особі книжку, яка була документом вкладника. Книжка виконувала такі основні функції: доказову – підтверджувала факт банківського вкладу та документальну – відображала операції за рахунком [2].

Ці книжки були пронумеровані цифрами та словами. На кожній з них ставився підпис Директора або Управляючого відділенням та печать Банку, Контори або Відділення. В момент прийняття коштів, на першій сторінці книжки прописувалося прізвище, ім'я та по-батькові вкладника; для організацій або закладів – офіційна назва [2].

Заборонялося записувати в книжку інші подробиці, які могли б слугувати посвідченням особистості, особливо не бажано було ставити підпис вкладника. Всі дані мали залишатися в Книзі Оголошень, яка зберігалася в таємниці і слугувала, як для звірення підписів вкладників,

так і для запитань вкладнику, у випадках сумнівів стосовно особи вкладника, під час отримання грошей з каси, у випадках попередження зловживань, або в наслідок втрати и зникнення книжки.

III. Способи внесення операцій в книжку

Операція внеску або видачі коштів, записувалась в книжку, із зазначенням дати, словами та цифрами. Отримання вкладу закріплювалося підписом касира або його помічника та підтверджувалося підписом Директора або контролера. Повернення або видача коштів підтверджувалося підписом тільки касира.

Всі операції обов'язково записувались в книжку додаванням або відніманням коштів, так, щоб в ній завжди зазначався повний залишок грошей, які належать вкладнику [2].

Відсотки, що накопичилися на кінець року, тобто до 31 грудня, записувалися в книжку за першої ж нагоди, однією загальною сумою за всі окремі вклади, що були внесені протягом року, в спеціальну колонку окремо від основного капіталу.

Розрахунок відсотків до закінчення року робиться тільки на вимогу видати весь капітал, в цьому випадку рахунок вкладника закривався, а книжка знищувалася [2].

IV. Списані та виплачені книжки

Коли всі сторінки книжки списувались, то додавалися ще декілька друкованих листів и операції продовжувалися в тій же книжці.

Повністю виплачені книжки ніколи не повертаються вкладникам. Якщо вони бажали робити нові вклади з ними поводитись як з новими вкладниками [2].

Висновок

Отже, основним документом, який видався вкладнику після оформлення вкладу та внесення грошей в касу банку, була книжка на внесені капітали в держаний банк Російської імперії. Для користування книжкою і для вкладника, і для банку були чітко регламентовані норми.

Література

1. Закон України "Про банки та банківську діяльність" [Електронний ресурс] / Затв. постановою ВРУ № 2121-14 від 7.12.2000 – Режим доступу : [www. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14)
2. Свод уставов Г. банка и Контор его, указао и инструкций об устройстве, делопроизводстве и отчетности контор и отделений Государственного банка [Текст] : Сборник / Гос. Банк. – СПб: Типография Министерства путей Сообщения, Фонтанка, 99, 1884. – 372с.